

Pligten til at huske – retten til at blive glemt

Rigsarkivets konference 2. november 2016

Birgit Kleis, kommitteret i Datatilsynet

Persondatubeskyttelse: afvejning af hensyn

- Privatlivets fred
- Informations- og ytringsfrihed
- Sagsbehandling, patientbehandling, mv.
- Forskning og statistik
- Arkivformål

Det nye retsgrundlag

- **EU's generelle databeskyttelsesforordning**
Forordning 2016/679
erstatte
databeskyttelsesdirektivet fra 1995 (95/56/EF)
- **EU's databeskyttelsesdirektiv på retshåndhævelsesområdet**
Direktiv 2016/680
erstatte
rammeafgørelse 2008/977/RIA

Forordning 2016/679

- Formelt vedtaget 14. april 2016
- Finder anvendelse fra **25. maj 2018**
- Gælder umiddelbart i hver medlemsstat
- En del muligheder for nationale særregler
- Omfatter både offentlige myndigheder og private virksomheder mv.

Gældende ret

- Persondataloven (Databeskyttelsesdirektivet)
- Diverse bekendtgørelser og vejledninger
- Databeskyttelsesregler i særlovgivning (arkivlov, sundhedslov, m.fl.)

Arbejdet med at implementere forordningen

- I Danmark:
Justitsministeriets projektarbejde
Arkivudvalget
- I EU:
Arbejdet i Artikel 29-gruppen
- Se mere på www.dbreform.dk

Forordningen: kendte elementer

- Regler om anvendelsesområde
- Undtagelser
- Definitioner
- Grundlæggende principper
- Behandlingsregler
- Internationale dataoverførsler
- Registreredes rettigheder
- Krav om datasikkerhed
- Databehandleraftale og instruks

Forordningen: nyheder

- Dokumentationskrav
- Risikovurdering og konsekvensanalyse
- Nye rettigheder
- Databeskyttelsesrådgivere
- Håndtering af sikkerhedsbrud
- Databeskyttelse gennem design/standardindstillinger
- Certificeringsordninger
- Internationalt samarbejde mellem tilsyn
- Sanktioner

Behandlingsregler (artikel 5 – 11)

- Grundprincipper (inkl. dokumentation af "ansvarlighed")
- Lovlig behandling (almindelige oplysninger)
(OBS: art. 6(1f) interesseafvejning gælder ikke for offentlige myndigheder)
- Samtykke
- Børns samtykke (informationssamfundstjenester)
- Behandling af følsomme oplysninger
- Behandling af oplysninger om straffedomme og lovovertrædelser
- Behandling, der ikke kræver identifikation

Behandling til arkivformål, forskning og statistik

- Artikel 5 (1b) (formålsbegrænsning omfatter ikke arkivformål i samfundets interesse samt forskning og statistik)
- Artikel 89, stk. 1:
fornødne garantier (tekniske og organisatoriske foranstaltninger)
dataminimering/proportionalitet
pseudonymisering
anonymisering
- Artikel 89, stk. 2: undtagelse fra visse rettigheder (forskning og statistik)
- Artikel 89, stk. 4: undtagelse fra visse rettigheder (arkivformål i samfundets interesse)
- Præampel nr. 27: oplysninger om afdøde er ikke omfattet af forordningen, men der kan fastsættes nationale regler

Rettigheder (artikel 12 – 22)

- Generelle frister, begrundelse, mv.
- Oplysningspligt ved indsamling hos den registrerede
- Oplysningspligt, hvis ikke indsamlet hos den registrerede
- Indsigtsret
- Ret til berigtigelse
- Ret til sletning
- Ret til begrænsning af behandling
- Underretningspligt ved berigtigelse/sletning/begrænsning
- Ret til dataportabilitet (gælder ikke offentlig myndighedsudøvelse mv.)
- Ret til indsigelse
- Ret til at undgå automatiske afgørelser

Retten til at blive glemt

Artikel 17, stk. 1:

Ret til sletning, hvis:

- a) oplysningerne er ikke længere nødvendige til at opfylde formålet
- b) samtykke trækkes tilbage
- c) indsigelse og ingen legitime grunde til behandling, der går forud for indsigelsen
- d) ulovlig behandling
- e) sletning for at overholde en retlig forpligtelse, som den dataansvarlige er underlagt
- f) oplysninger er indsamlet i forbindelse med udbud af informationssamfundstjenester

Artikel 17, stk. 2:

Hvis oplysningerne er offentliggjort: underretning til andre dataansvarlige

Undtagelser fra retten til at blive glemt

Artikel 17, stk. 3:

stk. 1 og 2 gælder ikke, hvis behandling er nødvendig for

- a) udøvelse af ret til ytrings- og informationsfrihed
- b) overholdelse af retlig forpligtelse,
opgave i samfundets interesse eller
offentlig myndighedsudøvelse
- c) hensyn til samfundsinteresser på folkesundhedsområdet
- d) arkivformål i samfundets interesse
videnskabelige eller historiske forskningsformål
statistiske formål
- hvis sletning vil gøre umuliggøre eller i alvorlig grad hindre opfyldelsen
- e) retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares

Nye krav til de dataansvarlige

- Databeskyttelse gennem design og gennem standardindstillinger (art. 25)
- Fortegnelse over aktiviteter (art. 30)
- Behandlingssikkerhed (art. 32)
- Underretning ved sikkerhedsbrud (art. 33)
- Konsekvensanalyse (art. 35)
- Udpegning af databeskyttelsesrådgiver (art. 37-39)
(inddrages i alle spørgsmål, henvendelser fra registrerede, rådgivning af dataansvarlige og ansatte, kontakt til tilsynsmyndighed, evt. deling mellem flere myndigheder)

Tjekliste med 12 spørgsmål (se www.dbreform.dk)

- 1. Har jeres organisation kendskab til den nye databeskyttelsesforordning?
- 2. Hvilke personoplysninger behandler I?
- 3. Hvilken information giver I de registrerede?
- 4. Hvordan opfylder I de registreredes rettigheder?
- 5. På hvilket retligt grundlag behandler I personoplysninger?
- 6. Hvordan indhenter I samtykke?

Tjekliste med 12 spørgsmål (fortsat)

- 7. Behandler I personoplysninger om børn?
- 8. Hvad skal I gøre ved brud på persondatasikkerheden?
- 9. Er jeres behandlinger forbundet med særlige risici?
- 10. Har I indtænkt databeskyttelse i jeres it-systemer?
- 11. Hvem er ansvarlig for databeskyttelsesspørgsmål i jeres organisation?
- 12. Driver I virksomhed i flere lande?

Datatilsynets opgaver i dag

- Føre tilsyn med persondatalovens anvendelse
- Information og vejledning
- Behandling af klager fra borgere
- Behandling af anmeldelser og tilladelser
- Sager på eget initiativ og tilsynsbesøg
- Udtalelser om lovforslag mv.
- Internationalt samarbejde
- Deltagelse i udvalg, arbejdsgrupper mv.
- Grønland og Færøerne

Forordningen: Tilsynsmyndigheden - artikel 51-54

- Formel oprettelse
- Føre tilsyn for at beskytte fysiske personers rettigheder og for at lette fri udveksling af personoplysninger i Unionen
- Bidrage til en ensartet anvendelse af forordningen i hele Unionen – og til dette formål samarbejde med de andre tilsyn og med Kommissionen i henhold til kapitel VII (sammenhængsmekanismen)
- Fortsat fuld uafhængighed

Opgaver – artikel 57, stk. 1

- Føre tilsyn med/håndhæve forordningen
- Fremme offentlighedens kendskab til og forståelse af risici, regler, garantier og rettigheder - særlig fokus på aktiviteter, der er direkte rettet mod børn
- I henhold til nationalt ret rådgive parlament, regering mv. om lovgivningsmæssige og adm. foranstaltninger
- Fremme dataansvarliges og databehandlers kendskab til deres forpligtelser
- Efter anmodning informere registrerede om udøvelsen af deres rettigheder - og i den forbindelse evt. samarbejde med de andre tilsynsmyndigheder
- Behandle klager fra en registreret/bemyndiget
- Samarbejde med andre tilsynsmyndigheder, herunder gennem udveksling af oplysninger og gensidig bistand
- Gennemføre undersøgelser (inspektioner)
- Holde øje med relevant udvikling, hvis den har indvirkning på databeskyttelse
- Vedtage standardkontraktbestemmelser

..... fortsættes

Opgaver – artikel 57, stk. 1

- Udarbejde og føre en liste i forbindelse med kravet om en konsekvensanalyse vedr. databeskyttelse (art. 35, 4)
- Rådgive om visse behandlingsaktiviteter (art. 36, stk. 2)
- Tilskynde til udarbejdelse af/komme med udtalelser om/godkende adfærdskodekser
- Tilskynde til fastlæggelse af certificeringsmekanismer for databeskyttelse og databeskyttelsesmærkninger og -mærker, og godkende kriterierne for certificering mv.
- Opstille og offentliggøre kriterierne for/foretage akkreditering af et organ med henblik på at overvåge adfærdskodekser og af et certificeringsorgan
- Godkende visse kontraktbestemmelser og BCR
- Bidrage til Det Europæiske Databeskyttelsesråds aktiviteter
- Føre interne fortegnelser over overtrædelser af forordningen og reaktioner
- Udføre enhver anden opgave i forbindelse med beskyttelse af personoplysninger

Tilsynsmyndighedens kompetence (artikel 55-56 + 60)

- Kompetent i egen medlemsstat
- Kompetent i alle medlemsstater, hvis den dataansvarlige er etableret i mere end ét EU-land, og hovedvirksomheden er i tilsynets land
→ særlig procedure
("one-stop-shop-mekanismen")

Gensidig bistand og fælles aktiviteter mellem tilsynsmyndigheder (artikel 61-62)

- Udveksle relevante oplysninger og yde hinanden gensidig bistand
- Hvis det er hensigtsmæssigt: fælles aktiviteter, herunder fælles undersøgelses- og håndhævelsesforanstaltninger

Sammenhæng (artikel 63-67)

- Bidrag til ensartet anvendelse af forordningen: ("sammenhængsmekanismen")
- Udtalelse fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd (jf. art. 68)
- Tvistbilæggelse
- Hasteprocedure
- Udveksling af oplysninger

Datatilsynets fremtidige rolle i forhold til offentlige myndigheder

- Rådgivning og vejledning
- Tilsyn (inspektioner)
- Klagesager
- Konsekvensanalyse

Tilsynsmyndigheden udarbejder lister

Tilsynsmyndigheden høres inden behandling

- Kontakt med databeskyttelsesrådgiveren

Opsamling og afrunding

Hensyn:

- Privatlivets fred
- Informations- og ytringsfrihed
- Sagsbehandling, patientbehandling, mv.
- Forskning og statistik
- Arkivformål

Redskaber:

- Forordningen
- National lovgivning
- IT og administrative procedurer, der understøtter efterlevelsen af reglerne
- Information, erfaringsudveksling, samarbejde